

Ekonomiskt stöd till barnfamiljer med rätt till tidsbegränsat förstärkt tilläggsbidrag inom bostadsbidraget

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Barnfamiljer i Stockholms stad som har rätt till det av regeringen föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget, får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL i enlighet med utlåtandet.
2. Beslutet gäller under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av det ekonomiska läget med stigande allmän prisnivå och kraftigt ökade levnadsomkostnader för många hushåll har riksdagen tidigare infört ett tidsbegränsat tilläggsbidrag inom bostadsbidraget riktat till barnfamiljer med låga inkomster. Denna insats föreslås förlängas och höjas i samband med vårändringsbudgeten 2023.

Barnfamiljer med små ekonomiska marginaler, som de som uppbär försörjningsstöd, är särskilt utsatta när levnadsomkostnaderna ökar.

I detta ärende föreslås att barnfamiljer som har rätt till det föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid en prövning enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder. Alla stadsdelsnämnder förutom Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Hägersten-Älvsjö har inkommit med kontorsyttranden. Norrmalms

stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd har avstått från att svara på remissen.

Socialnämnden är positiv till förslaget.

Bromma stadsdelsförvaltning ställer sig bakom förslaget och tycker att det är bra att barnfamiljer kan få behålla en större del av det ekonomiska biståndet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget då det går i linje med nämndens mål att prioritera ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Vidare utgår även förslaget från ett tydligt barnrättsperspektiv. Nämnden ser dock vissa risker med förslaget, som exempelvis ökade kostnader och ökad administration.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget då det gagnar barnfamiljer, men anser att förslaget bland annat ställer högre krav på handläggning och innebär ökade kostnader för staden.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är positiv till stadsledningskontorets förslag som innebär att barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska få tillgodoräkna sig den statliga satsningen

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning är positiv till att socialnämnden ges i uppdrag att stödja stadsdelarna i införandet och anser att stödet bör finnas tillgängligt innan den 1 juli för att stadsdelarna ska ha möjlighet att tillgodogöra sig detta.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget och vill lyfta fram ett alternativt tillvägagångssätt för att uppnå samma syfte. Det är att göra ett undantag inom ramen för 4 kap 1 § SoL och inte beräkna tilläggsbidraget som en inkomst som ska reducera biståndet. Detta skulle innebära att handläggningen blir enklare då det räcker med att endast fatta beslut enligt 4 kap 1 § SoL, istället för att också behöva fatta beslut enligt 4 kap 2 § SoL.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiv till förslaget, men ser en utmaning i att en tillfällig ökning av disponibel inkomst hos barnfamiljerna kan göra att barnfamiljerna vänjer sig vid högre levnadsstandard samt ökar sina fasta kostnader mer än vad som ingår i begreppet skälig levnadsnivå enligt Socialstyrelsen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ser positivt på förslaget som innebär att de barnfamiljer som uppstår försörjningsstöd i kombination med bostadsbidrag kan få ta del av den temporära ökade ersättningen och därmed få en positiv skillnad i det enskilda hushållets disponibla inkomst.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiv till förslaget, men ser en utmaning i att en tillfällig ökning av disponibel inkomst hos barnfamiljerna kan göra att barnfamiljerna vänjer sig vid högre levnadsstandard samt ökar sina fasta kostnader mer än vad som ingår i begreppet skälig levnadsnivå enligt Socialstyrelsen.

Södermalms stadsdelsförvaltning delar stadsledningskontorets uppfattning att det är positivt att regeringen förlänger och höjer bostadsbidraget men att det bör förtydligas hur barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska få tillgodogöra sig den statliga satsningen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Förslaget bidrar till att hjälpa ekonomiskt utsatta barnfamiljer i en tid av hög inflation genom exempelvis höjda kostnader för så nödvändiga saker som mat och energi. Kostnadsökningarna har inneburit en exceptionellt svår situation för många familjer. Riksdagen har beslutat om ett förhöjt bostadsbidrag som syftar till att stödja familjer med en ansträngd ekonomi. Till följd av försörjningsstödet konstruktion riskerar det dock innebära minskat försörjningsstöd i motsvarande grad. För att det tillfälliga stödet ska komma alla barnfamiljer i utsatthet till del föreslås en tillfällig ändring så att även denna grupp får del av stödet. Det är i linje med och förväntas stärka barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 7 juni 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Den stigande allmänna prisnivån har gjort att många hushåll fått kraftigt ökade levnadsomkostnader. Detta urholkar hushållens köpkraft och ökar risken för många hushåll att få en mer ansträngd ekonomi. Barnfamiljer med låg inkomst och små ekonomiska marginaler är särskilt utsatta. När det tillfälliga tilläggsbeloppet om 25 procent av det preliminära bostadsbidraget till barnfamiljer infördes innebar det en minskning av försörjningsstödet för barnfamiljer med bostadsbidrag med samma belopp som tilläggsbeloppet. Dessa familjer fick alltså i praktiken inte del av tillägget. Det finns därför skäl att ge stöd till ekonomiskt utsatta barnfamiljer så att de kan klara sina boendekostnader trots höjda levnadsomkostnader till följd av höjda priser.

Regeringen har i vårändringsbudgeten föreslagit en förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer med bostadsbidrag till och med den 31 december 2023. Regeringen föreslår även en höjning av tilläggsbidraget från den 1 juli 2023. Tilläggsbidraget lämnas i dag månadsvis med ett belopp om 25 procent av det preliminära bostadsbidraget. I vårändringsbudgeten föreslås att den procentsatsen ska höjas till 40 procent från och med samma tidpunkt, vilket innebär en ökning av tilläggsbidragets maximala belopp till 2 100 kronor per månad jämfört med nuvarande 1 325 kronor. När det gäller barnhushåll med försörjningsstöd blir den ekonomiska situationen fortsatt oförändrad eftersom det ekonomiska biståndet minskas i samma utsträckning som tilläggsbidraget höjer bostadsbidraget.

I 4 kap 1 § SoL framgår det att ekonomiskt bistånd ges till den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Biståndet består av två delar, försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt. Av Socialstyrelsens handbok framgår att försörjningsstödet ska tillgodose hushållens mer regelbundna utgifter per månad och att det består av två delar. Den ena delen täcks av riksnormen som beslutas av regeringen varje år. Den ska täcka kostnader som är någorlunda lika för alla och gäller i hela landet, till exempel livsmedel, kläder och förbrukningsvaror. Den andra delen prövas individuellt och utgörs av skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening eller arbetslöshetskassa. Ekonomiskt bistånd ska endast betalas ut om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Utöver inkomster kan andra sätt vara bland annat socialförsäkringsförmåner. Det innebär att om den bidragssökande inkomster via socialförsäkringsförmåner, såsom bostadsbidrag, ökar så minskar försörjningsstödet i motsvarande mån.

Socialnämnden har också möjlighet att ge bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det. Bestämmelsen i 4 kap. 2 § SoL medför således inte någon rättighet för den enskilde eller skyldighet för kommunerna, utan endast en befogenhet för kommunerna att ge bistånd utöver sitt ansvar enligt 4 kap 1 § SoL. Det innebär att med stöd av 4 kap 2 § SoL kan kommunen besluta att personer med visst behov kan få en viss insats inom ramen för socialtjänst som ett komplement till insats som beviljas med stöd av 4 kap 1 § SoL.

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL

Skäl för bistånd utöver 4 kap. 1 § SoL

De barnfamiljer som enligt bestämmelserna i socialförsäkringsbalken får det tillfälliga tilläggsbidraget och som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning kommer genom en prövning enligt 4 kap. 1 § SoL inte få sådant utökat stöd för sina levnadsomkostnader som tilläggsbidraget syftar till i och med att det ekonomiska biståndet kommer att reduceras i motsvarande mån. Syftet med stödet som införts och som regeringen nu föreslår förlänga samt förstärka kommer därför inte att uppnås för dessa familjer. Det finns därför särskilda skäl att ge bistånd utöver skälig levnadsnivå för barnfamiljer som beviljas det tillfälliga tilläggsbidraget så att de uppnår samma ekonomiska fördel som de barnfamiljer som har rätt till tilläggsbidraget men som inte är i behov av ekonomiskt bistånd.

Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL

Bistånd enligt 4 kap 2 § SoL baseras på kommunala riktlinjer. Justitieombudsmannen (JO) har dock ansett att en prövning som baseras på kommunala riktlinjer alltid ska föregås av en prövning enligt 4 kap 1 § SoL. Detta för att tydliggöra rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen och för att den enskilde ska kunna överklaga beslutet om bistånd hos förvaltningsrätten. Ett beslut om ekonomiskt bistånd där bostadsbidrag inte har räknats med som en inkomst baserat på kommunala riktlinjer kan endast laglighetsprövas. Ett beslut om ekonomiskt bistånd där tilläggsbeloppet har avräknats från inkomsterna ska normalt inte beviljas inom ramen för 4 kap. 1 § SoL då det som regel inte krävs för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Därför behöver en rätt till biståndet enligt 4 kap 1 § SoL direkt följas av en prövning av rätt till insatsen enligt 4 kap 2 § SoL utifrån nu beslutade anvisningar för att önskad effekt ska uppnås.

Genomförande

Beviljande av bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL för att barnfamiljer med försörjningsstöd ska få del av bostadsbidragets tilläggsbelopp kommer att kräva förändrade arbetsätt. Det är viktigt att ett beslut om detta kommuniceras till stadsdelsförvaltningarna på ett sådant sätt att det säkerställer att handläggningen sker på ett likartat sätt vid de olika stadsdelsförvaltningarna. Socialnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna vid införandet i syfte att säkerställa en likställd handläggning av ekonomiskt bistånd för barnfamiljer som erhåller bostadsbidrag.

Arbetsättet kan medföra en viss ökad belastning för handläggare och chefer och en risk för fel i handläggningen eftersom två beslut behöver fattas i varje ärende som rör barnfamiljer med rätt till tilläggsbidrag inom bostadsbidraget. Vidare finns det risk att biståndstagarna har svårt att förstå vad som gäller vid besked om flera beslut. Det blir därför viktigt att verksamheterna säkerställer sina arbetsrutiner, är tydliga med sin kommunikation till biståndstagarna och ser över sin delegation så att den är anpassad utifrån det nya tillfälliga arbetsättet.

Likställighetsprincipen enligt kommunallagen

När det gäller kommunalt gynnande av barnfamiljer i behov av ekonomiskt bistånd i förhållande till andra grupper i behov av försörjningsstöd i kommunen har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat att så länge kommunmedlemmar som befinner sig i samma situation behandlas lika, är likställighetsprincipen inte något hinder för ett kommunalt beslut om att en höjning av barnbidraget inte skulle räknas med vid beräkningen av rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (RÅ 2005 not 21).

Ekonomiska konsekvenser

Enligt regeringens förslag kommer bostadsbidraget, liksom tilläggsbidraget, nå cirka 111 000 barnfamiljer varje månad och kostnaden för detta för perioden juli-december 2023 beräknas till 720 miljoner kronor. Det innebär att tilläggsbidraget om 40 procent förväntas i snitt bli cirka 1 100 kronor per enskilt hushåll i riket. För Stockholms del blir snittet per enskilt hushåll som tilläggsbidraget vänder sig till högre då hyrorna i staden generellt är högre än riket. Utifrån underlag från Sweco, som hämtat sina uppgifter från stadens sociala system, beräknas stadens utbetalda försörjningsstöd för det föreslagna tillfälliga tilläggsbidraget, efter att hänsyn tagits till maxbeloppet, antalet barnhushåll med ekonomiskt bistånd samt de faktiska bostadsbidragen till målgruppen, uppgå till 12 miljoner kronor för perioden den 1 juli-31 december. Uppgifterna som beräkningen baseras på är ett genomsnitt från perioden september 2022 till februari 2023.

Stadens beräknade kostnad för att barnfamiljer med bostadsbidrag får avräkna sig tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd juli-december 2023	
Antal hushåll	1385 st
Bostadsbidrag	3 615 kr
Tilläggsbelopp 40 %	1 445 kr
Kostnad juli-dec 2023	12 mnkr

Om tilläggsbidraget tas bort efter årsskiftet kommer hushållets bostadsbidrag att minska medan försörjningsstödet ligger kvar på samma nivå, förutsatt att allt annat är lika. Skulle tilläggsbidraget däremot förlängas och fortsätta in under 2024 behöver kommunfullmäktige fatta ett nytt beslut om staden ska fortsätta pröva om det finns förutsättningar att bevilja bistånd med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Vid en sådan förlängning menar stadsledningskontoret på att det kan komma få större ekonomisk påverkan för staden då en lågkonjunktur väntar vilket skulle kunna innebära att fler hushåll har rätt till ekonomiskt bistånd. Vidare kommer riksnormen öka vilket också kan leda till ett ökat behov av ekonomiskt bistånd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att barnfamiljer som har rätt till det föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag, det vill säga 1 juli-31 december 2023.

Stadsledningskontoret är positiv till att regeringen föreslår att förlänga och höja bostadsbidraget till barnfamiljer men anser det olyckligt att det inte finns några förtydligande i hur barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska få tillgodoräkna sig den statliga satsningen.

Förslaget syftar till att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, vilket är i linje med och förväntas stärka barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Barn har enligt barnkonventionens artikel 26 rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat. Vidare har barn enligt artikel 27 rätt till social trygghet samt till statligt stöd, ifall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser. Stadsledningskontoret anser att det ger ytterligare skäl till att staden tillfälligt gör avsteg från gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd så att barnfamiljer som har rätt till det tidsbegränsade tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid en prövning enligt 4 kap. 2 § SoL.

Riksdagen fattar beslut om vårändringsbudgeten först 20 juni 2023 och stadsledningskontoret vill betona att stadsledningskontorets förslag ska gälla förutsatt att beslutet om förlängning och höjning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget, i enlighet med regeringens förslag, röstas igenom i riksdagen. Enligt 4 kap. 2 § SoL får socialnämnden ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det men stadsledningskontoret vill framhäva att det ur rättssäkerhetssynpunkt är viktigt att staden, när den får en ansökan om ekonomiskt bistånd, först prövar denna enligt 4 kap. 1 § SoL. Det ger den enskilde möjligheten att överklaga ett eventuellt avslagsbeslut enligt förvaltningslagen.

Stadsledningskontorets förslag kommer innebära att staden går miste om minskade kostnader för ekonomiskt bistånd och istället väntas ha samma kostnadsvolym som hade varit utan den statliga satsningen. Den prognostiserade minskade kostnaden som uteblir är cirka 12 miljoner kronor. Stadsledningskontoret vill betona att antal hushåll och storleken på bostadsbidraget för målgruppen fluktuerar vilket gör prognosen för kostnaden extra utmanande. Vidare föreslår stadsledningskontoret att nämnderna ska kompenseras för den uteblivna besparingen. Kompensationen fördelas till samtliga nämnder i samband med tertialrapport 2.

Förslaget kommer ge barnhushåll med försörjningsstöd och bostadsbidrag möjlighet att dra nytta av det tillfälliga tilläggsbeloppet i bostadsbidraget och ge en positiv skillnad i det enskilda hushållets disponibla inkomst.

Vid en eventuell ytterligare förlängning av tilläggsbidraget som i sådant fall skulle påverka år 2024 skulle kommunfullmäktige behöva fatta ett nytt beslut då stadsledningskontorets nuvarande förslag endast avser perioden 1 juli-31 december.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att barnfamiljer som har rätt till det av regeringen tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL, i enlighet med detta tjänsteutlåtande, under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder. Alla stadsdelsnämnder förutom Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Hägersten-Älvsjö har inkommit med kontorsyttranden. Norrmalms stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd har avstått från att svara på remissen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2023 följande.

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av Stöd till barnfamiljer.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att barnfamiljer som har rätt till det föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag, det vill säga 1 juli-31 december 2023. Förvaltningen är positiv till att regeringen föreslår att förlänga och höja bostadsbidraget till barnfamiljer.

Förslaget syftar till att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, vilket är i linje med och förväntas stärka barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Förvaltningen anser att det ger ytterligare skäl till att staden tillfälligt gör avsteg från gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd så att barnfamiljer som har rätt till det tidsbegränsade tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid en prövning enligt 4 kap. 2 § SoL.

Förslaget kommer innebära att staden går miste om minskade kostnader för ekonomiskt bistånd och istället väntas ha samma kostnadsvolym som hade varit utan den statliga satsningen.

Förslaget kommer ge barnhushåll med försörjningsstöd och bostadsbidrag möjlighet att dra nytta av det tillfälliga tilläggsbeloppet i bostadsbidraget och ge en positiv skillnad i det enskilda hushållets disponibla inkomst.

Förslaget innebär inte enbart ekonomiska konsekvenser utan även förändrade arbetssätt. Arbetssättet kan medföra en viss ökad belastning för handläggare och chefer och en risk för fel och missar i handläggningen eftersom två beslut behöver fattas i varje ärende som rör barnfamiljer med rätt till tilläggsbidrag inom bostadsbidraget.

Risken finns även att biståndstagarna har svårt att förstå vad som gäller vid besked om flera beslut, dvs. först ett avslag och sedan ett bifall. Det blir därför viktigt att verksamheterna säkerställer sina arbetsrutiner, är tydliga med sin kommunikation till biståndstagarna och ser över sin delegation så att den är anpassad utifrån det nya tillfälliga arbetssättet.

Förvaltningen ser även behov av resurser gällande kunskap och förutsättningar att genomföra denna förändring och föreslår att förvaltningen är med och bidrar med det stöd som kan komma att behövas, bl.a. upprätta ett handlägningsstöd med ett tydligt tillvägagångssätt.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av Stöd till barnfamiljer.

Bromma stadsdelsförvaltning

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget i remissen och tycker att det är bra att barnfamiljer kan få behålla en större del av det ekonomiska biståndet. Mars 2023 hade förvaltningen drygt 74 hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd och där barn ingår. För Bromma innebär förslaget en extra kostnad om drygt 380 000 kronor, räknat på de 74 hushållen. Prognosen är dock att antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd och där barn ingår, fortsätter att öka under 2023, vilket skulle få större ekonomiska konsekvenser.

Vidare vill förvaltningen lyfta att det inte framkommer i remissen om förslaget avser nya sökanden och sökanden som ansöker om bistånd exempelvis i avvaktan på löneutbetalning eller arbete, men där sökanden har barn. Detta behöver tydliggöras. Inom den digitala tjänsten (SSBTEK: sammansatt bastjänst för ekonomiskt bistånd) behöver det finnas en post för tjänsten där de olika delarna kan särskiljas för att hitta vilka belopp som ska biståndsbedömas och vilka belopp där beslut enligt 4:2 SoL ska fattas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 maj 2023 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till remissen och dess förslag om att avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Förslagets syfte, att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, går i linje med förvaltningens ambition att prioritera dessa familjer inom förvaltningens verksamheter.

Förvaltningen kan se att förslaget kommer att innebära en ökad administration inom enheten för ekonomiskt bistånd. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna får det stöd och den tydliga riktningen från socialnämnden för implementering av nya arbetssätt såsom förslaget förespråkar.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att stadsdelsnämnderna ska kompenseras för den uteblivna besparingen. Däremot ser förvaltningen att det är av stor vikt att kompensationen utgår ifrån stadsdelsnämndernas faktiska ärendemängd inom målgruppen eftersom några stadsdelsnämnder har betydligt fler ärenden som berörs än andra.

Det är också sannolikt att fler av de hushåll som ligger strax över normen för försörjningsstöd idag på grund av tilläggsbidraget, kommer att ansöka om försörjningsstöd när tilläggsbidraget inte räknas med som inkomst, vilket kan innebära en ökning av försörjningsstödstagare i stadsdelsområdet och därmed ökade kostnader. Vidare kan förvaltningen se en risk med att kompensationen skulle betalas ut vid tertial 2, då det kan innebära kompensationen kan missa eventuella ärenden som tillkommer under hösten.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen noterar att remissens förslag påverkar barn direkt. Förslaget som syftar till att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, går i linje med att stärka barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Dels genom att barn enligt barnkonventionens artikel 26 har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat. Dels genom artikel 27 som säger att barn har rätt till social trygghet samt till statligt stöd, ifall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser.

Förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 maj 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till stöd för barnfamiljer.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget då det gagnar barnfamiljer. Däremot ställer förslaget högre krav på handläggning och kommer att innebära ökade kostnader för staden. Förslaget kan även bidra till en så kallad inlåsnings effekt där barnfamiljer som ligger på gränsen till att bli självförsörjande istället blir fortsatt beroende av ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 maj 2023 följande.

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget syftar till att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, vilket är i linje med barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Barn har enligt barnkonventionens artikel 26 rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat. Vidare har barn enligt artikel 27 rätt till social trygghet samt till statligt stöd, ifall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser. Förvaltningen anser, i likhet med Stadsledningskontoret, att det ger skäl till att tillfälligt göra avsteg från gällande riktlinjer bistånd.

För förvaltningen innebär ett generellt avsteg från riktlinjerna förändrade arbetsätt. Det är viktigt att det eventuella beslutet kommuniceras till stadsdelsförvaltningarna på ett sådant sätt att det säkerställer att handläggningen kan ske likställt.

Förvaltningen ser en risk i att det eventuella beslutet kan medföra en viss ökad belastning för handläggare och chefer, samt viss risk för fel i handläggningen, då ytterligare ett beslut behöver fattas i alla ärenden som rör barnfamiljer med rätt till

tilläggsbidrag. Vidare ser förvaltningen en risk att berörda invånare kan ha svårt att förstå vad som gäller vid besked om flera beslut och att förändringen endast gäller under en begränsad tid. Förvaltningen behöver säkerställa rutiner, vara tydlig i kommunikationen till socialsekreterare och de berörda invånarna samt se över delegationsordningen så att den är anpassad utifrån det nya tillfälliga arbetssättet. Förvaltningen ser ett behov av att socialnämnden stödjer stadsdelsnämnderna vid införandet i syfte att säkerställa en likställd handläggning.

I stadsledningskontorets förslag ingår att stadsdelsnämnderna ska kompenseras för den uteblivna besparingen som tilläggsbidraget annars skulle innebära. Detta ser förvaltningen som en förutsättning för genomförandet.

Förvaltningen är positiv till stadsledningskontorets förslag som innebär att barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska få tillgodoräkna sig den statliga satsningen och föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd vill tydliggöra att ekonomiskt bistånd är utformat för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och att det utgör samhällets yttersta skyddsnät. Stadsdelsnämnden har ingen invändning mot ställningstagandet att regeringens satsning på barnfamiljer även ska komma hushåll med ekonomiskt bistånd till del enligt förslaget. Detta utifrån de omfattande kostnadsökningarna som drabbat familjerna samt att det bedöms positivt utifrån ett barnperspektiv.

Stadsdelsnämnden instämmer i att förslaget medför en kostnadsökning för stadsdelarna då kostnadsminskningen uteblir samtidigt som förslaget medför ökad administration. Det är därför positivt att stadsdelarna föreslås bli ersatta för den kostnadsminskning som uteblir om förslaget genomförs. Stadsdelsnämnden är positiv till att socialnämnden ges i uppdrag att stödja stadsdelarna i införandet. För att stadsdelarna ska ha möjlighet att tillgodogöra sig stödet krävs att detta finns tillgängligt innan 1 juli. Bl.a. efterfrågas informationsmaterial som kan ges till hushållen där det tydligt framgår att stödet finns tillgängligt till 2023-12-31 så att de kan planera för en återanpassning av sina utgifter därefter.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till Stadsledningskontorets förslag att barnfamiljer får avräkna det tillfälliga tilläggsbidraget inom bostadsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd. På så vis kan även barnfamiljer med försörjningsstöd tillgodogöra sig den statliga satsningen som tilläggsbidraget medför. Förvaltningen vill samtidigt lyfta fram ett alternativt tillvägagångssätt för att uppnå samma syfte. Det är att göra ett undantag inom ramen för 4 kap 1 § SoL och inte beräkna tilläggsbidraget som en inkomst som ska reducera biståndet. Det finns redan idag andra former av inkomster som kan undantas i beräkningen av försörjningsstöd (exempelvis jobbstimulans och fondmedel) och det tillfälliga tilläggsbidraget skulle också kunna utgöra ett sådant. Detta skulle innebära att handläggningen blir enklare då det räcker med att endast fatta beslut enligt 4 kap 1 § SoL, istället för att också behöva fatta beslut enligt 4 kap 2 § SoL.

Förvaltningen är även positiv till Stadsledningskontorets förslag att nämnderna ska kompenseras för uteblivna besparingar, om tillvägagångssättet ska vara att bistånd enligt 4 kap 2 § SoL ska beviljas. I händelse att det tillfälliga tilläggsdirektivet förlängs in i 2024 anser förvaltningen att den fortsatta möjligheten för nämnderna till kompensation behöver beaktas.

Barnrättsperspektiv

Barnfamiljer med låg inkomst och ansträngd ekonomi är en utsatt grupp där inte minst barnen i hushållen kan komma att påverkas av den ekonomiska situationen. Det tillfälliga tilläggsbidraget blir ett viktigt ekonomiskt stöd för dessa barnfamiljer. Bidraget medför en förbättrad ekonomisk situation för de vuxna, men kan även antas innebära en förbättrad situation för barnet.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag att barnfamiljer som har rätt till det av regeringen föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget, får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen vill lyfta det som särskilt positivt att barnfamiljer som har rätt till det tidsbegränsade tilläggsbidraget inom bostadsbidraget gynnas vilket ger dem en högre disponibel inkomst och möjligheter att leva ett självständigt liv samt förväntas stärka barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Förvaltningen ser en utmaning i att staden behöver säkerställa att handläggningen av förstärkta bostadsbidraget är rättssäker och likställd i hela staden. Vidare ser förvaltningen behov av en samordning från socialförvaltningen avseende framtagandet av gemensamma handläggningsrutiner. I detta kan förvaltningen också konstatera att det kommer vara tidskrävande i

handläggningsprocessen utifrån att varje enskilt ärende ska bedömas både utifrån 4 kap 1 § SoL samt beviljas tilläggsbidraget i enlighet med 4 kap 2 § SoL.

Förvaltningen ser ytterligare en utmaning i tidsbegränsade bidrag. En tillfällig ökning av disponibel inkomst hos barnfamiljerna kan göra att barnfamiljerna vänjer sig vid högre levnadsstandard samt ökar sina fasta kostnader mer än vad som ingår i begreppet skälig levnadsnivå enligt Socialstyrelsen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag om att barnfamiljer som har rätt till det föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget ska få avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd vid en prövning enligt 4 kap. 2 § SoL under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag, det vill säga 1 juli-31 december 2023.

Bakgrunden till tilläggsbidraget är att skydda barnfamiljer med svag ekonomi som har rätt till bostadsbidrag mot kraftiga prisuppgångar. Tilläggsbidraget får dock i dagsläget ingen verkan för barnfamiljer med ekonomiskt bistånd då biståndet reduceras med ett motsvarande belopp. Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag skulle innebära en reell ekonomisk förbättring för barnfamiljer som beviljas ekonomiskt bistånd, vilket stadsledningskontoret framhåller går i linje med barnkonventionen. Det skulle även innebära ökade möjligheter till jämlika levnadsvillkor för dessa barnfamiljer framförallt avseende rätten till social trygghet och skälig levnadsstandard.

Förslaget, om det går igenom, skulle innebära ökade kostnader för förvaltningen vad gäller ekonomiskt bistånd eftersom medräkningen av det nuvarande tilläggsbidraget tagits hänsyn till i stadsdelsförvaltningens budget för ekonomiskt bistånd 2023. Kompensation av den uteblivna besparingen under perioden juli-december 2023 ställer sig förvaltningen därmed positiv till.

För att säkerställa likställig handläggning för barnfamiljer över staden är det även positivt att det i förslaget beskrivs att stadsdelsförvaltningarna ska få stöd av socialförvaltningen vid införandet.

Förvaltningen anser att barnfamiljer med ekonomiskt bistånd som har rätt till den tillfälliga tilläggsbostadsbidraget bör få behålla bidraget. Det är av vikt för att dessa barnfamiljer, som också ingår i kategorin barnfamiljer med svag ekonomi, får en stärkt ekonomi med hjälp av tilläggsbidraget. Utöver att stadsledningskontoret förslag anses gå i linje med barnkonventionen bidrar förslaget också till mål 1 och mål 10 i Agenda 2030, mål som handlar om att undanröja fattigdom och att minska ojämlikhet inom och mellan länder. Förvaltningen ställer sig därför positiv till stadsledningskontorets förslag.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att förslaget om stöd till familjer så som det beskrivs inte har några negativa konsekvenser för jämställdheten mellan flickor och kvinnor och pojkar och män.

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ser positivt på kommunstyrelsens förslag som innebär att de barnfamiljer som uppbär försörjningsstöd i kombination med bostadsbidrag kan få ta del av den temporära ökade ersättningen och därmed få en positiv skillnad i det enskilda hushållets disponibla inkomst. Utökningen av det tillfälliga tilläggsbidraget inom bostadsbidraget bedöms också gå i linje med barnkonventionen.

Den eventuellt ökade arbetsbelastning som förslaget innebär riskerar att leda till något förlängda handläggningstider, men i detta bedöms inte vara ett hinder för att gå vidare med förslaget.

Jämställdhetsanalys

I mars 2023 så var det fyra gånger så många hushåll som bestod av ensamstående kvinnor med barn jämfört med antal hushåll som består av ensamstående män med barn. Det finns därför anledning att tro att den föreslagna åtgärden kan komma att gynna kvinnor i större utsträckning än män. Förvaltningen arbetar dock likställigt genom individuella bedömningar utifrån varje enskild individs behov oavsett kön och förslaget bedöms gagna både kvinnor och män samt deras barn.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag att barnfamiljer som har rätt till det av regeringen föreslagna tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget, får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen vill lyfta det som särskilt positivt att barnfamiljer som har rätt till det tidsbegränsade tilläggsbidraget inom bostadsbidraget gynnas vilket ger dem en högre disponibel inkomst och förväntas stärka barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Förvaltningen ser en utmaning i att staden behöver säkerställa att handläggningen av förstärkta bostadsbidraget är rättssäker och likställd i hela staden. Vidare ser förvaltningen behov av en samordning från socialförvaltningen avseende

framtagandet av gemensamma handläggningsrutiner. I detta kan förvaltningen också konstatera att det kommer vara tidskrävande i handläggningsprocessen utifrån att varje enskilt ärende ska bedömas både utifrån 4 kap 1 § SoL samt beviljas tilläggsbidraget i enlighet med 4 kap 2 § SoL.

Förvaltningen ser ytterligare en utmaning i tidsbegränsade bidrag. En tillfällig ökning av disponibel inkomst hos barnfamiljerna kan göra att barnfamiljerna vänjer sig vid högre levnadsstandard samt ökar sina fasta kostnader än vad som ingår i begreppet skälig levnadsnivå enligt Socialstyrelsen.

Södermalms stadsdelsförvaltning

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att det är positivt att regeringen förlänger och höjer bostadsbidraget men att det bör förtydligas hur barnfamiljer med försörjningsstöd och bostadsbidrag ska få tillgodogöra sig den statliga satsningen.

Förvaltningen delar uppfattningen om att förslaget kommer ge barnhushåll med försörjningsstöd och bostadsbidrag möjlighet att dra nytta av det tillfälliga tilläggsbeloppet i bostadsbidraget och ge en positiv skillnad i det enskilda hushållets disponibla inkomst.

Förvaltningen vill lyfta fram vikten av att socialförvaltningen samordnar detta och tar fram gemensamma riktlinjer för arbetet i stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen delar uppfattningen om att förslaget syftar till att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer, vilket är i linje med och förväntas stärka barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden beslutar att barnfamiljer som har rätt till det av regeringen tidsbegränsade förstärkta tilläggsbidraget inom bostadsbidraget får avräkna tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd efter prövning enligt 4 kap. 2 § SoL i enlighet med detta tjänsteutlåtande, under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Peter Backlund (L)

Vi liberaler värnar alltid de som har det sämst förspänt i samhället. När nu den ekonomiska krisen slagit till med hög inflation, räntehöjningar och annat påverkas de allra flesta i vårt land. I det läget är det absolut nödvändigt att försöka underlätta för de som har allra sämst förutsättningar genom t ex tilläggsbidrag till barnfamiljer med bostadsbidrag. Det är också rimligt att dessa familjer slipper avräkna det tillfälliga tilläggsbidraget vid beräkning av ekonomiskt bistånd. Vi liberaler vill också att normen för ekonomiskt bistånd ska höjas, något som också skulle underlätta för de som påverkas mest i dessa mycket tuffa tider.